

دانشگاه علامه طباطبائی
دانشکده مدیریت و حسابداری

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت کسب و کار - گرایش رفتار سازمانی و منابع انسانی

عنوان

بررسی اثر فرسایش نفس بر سوگیری تشدید تعهد
با نقش میانجی خودکنترلی: یک مطالعه آزمایشی

استاد راهنما:

دکتر محمد صالح ترکستانی

استاد مشاور:

دکتر رزا هندیجانی

استاد داور:

دکتر میرعلی سیدنقوی

پژوهشگر:

فاطمه شریفی کیاسری

زمستان ۱۴۰۰

چکیده

فرسایش نفس و اثر آن بر تصمیم‌گیری از جمله مواردی است که در دو دهه اخیر مورد توجه پژوهشگران بسیاری بوده است. پیش از این اثبات شده است که فرسایش نفس به واسطه کاهش توان خودکنترلی افراد موجب کاهش کیفیت تصمیمات و ایجاد سوگیری‌های شناختی می‌شود و از آن جایی که خود فرایند تصمیم‌گیری می‌تواند فرسایش نفس ایجاد کند، بنابراین بروز این حالت در موقعیت‌های مختلف درون سازمان به دور از اجتناب خواهد بود. با وجود این حقایق، برخی از یافته‌های اخیر نتایج متفاوتی نشان می‌دهند. یافته‌های پیشین این انتظار را که فرسایش نفس، سوگیری تشدید تعهد را کاهش دهد ایجاد می‌کنند. سوگیری تشدید تعهد به حالتی گفته می‌شود که فرد (یا سازمان) سرمایه‌گذاری (زمانی، مالی و ...) بر یک پروژه محکوم به شکست را ادامه می‌دهند. فرسایش نفس سبب می‌شود که افراد سوگیری تشدید تعهد کمتری در مقابل موقعیت‌های تصمیم‌گیری این چنینی از خود نشان دهند. این پژوهش به منظور بررسی اثر فرسایش نفس بر سوگیری تشدید تعهد در شرایط آزمایشگاهی با در نظر گرفتن خودکنترلی به عنوان یک متغیر میانجی انجام شده است. به منظور بررسی فرضیات پژوهش از آزمایش تک‌عاملی با متغیر مستقل فرسایش نفس (فرسایش یافته در مقابل کنترل)، متغیر مستقل سوگیری تشدید تعهد و متغیر میانجی خودکنترلی انجام شد. به منظور ایجاد اثر فرسایش نفس از دستکاری استروپ استفاده شده است. هم چنین به منظور سنجش سوگیری تشدید تعهد از سناریوی تصمیم‌گیری در یک موقعیت سرمایه‌گذاری در محصول حوزه بلاکچین استفاده شد. خودکنترلی نیز از طریق پرسشنامه استاندارد موجود مورد سنجش قرار گرفت. جامعه آماری پژوهش دانشجویان و فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های تهران بودند. این پژوهش به صورت کمی و آزمایشگاهی انجام شده است و داده‌های آماری توسط نرم‌افزار SPSS تحلیل شد.

نتایج تحلیل داده‌های پژوهش با مشارکت ۸۷ نفر در دو گروه (فرسایش یافته ۴۳ نفر و کنترل ۴۴ نفر) نشان می‌دهد که اثر کاهنده فرسایش نفس بر سوگیری تشدید تعهد تایید می‌شود. افراد در حالت فرسایش یافته به طور موثری سوگیری تشدید تعهد کمتری از خود نشان می‌دهند. با این حال یافته‌ها ارتباط بین خودکنترلی و سوگیری تشدید تعهد را تایید نمی‌کنند و این عامل نمی‌تواند نقش میانجی در کاهش سوگیری تشدید تعهد در حالت فرسایش نفس ایفا کند.

کلیدواژه‌ها: فرسایش نفس، تشدید تعهد، خودکنترلی، مطالعه آزمایشگاهی